

1281

TYÖVÄEN SIVISTYSLIITTO

VUONNA 1949

1950

241

Työväen Sivistysliiton toimikunnan kertomus liiton toiminnasta vuonna 1949

I. Jäsenjärjestöt.

Kertomusvuoden ajan kuuluivat liittoon: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Työläisnaisliitto, Sosialidemokraattinen Työläisnuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Pienviljelijäin liitto, Suomen Liiketyöntekijäin liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuuden työntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen Kunnantyöntekijäin liitto, Suomen Elintarviketyöläisten liitto, Suomen Puutyöväen liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Kuljetustyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväenliitto, Suomen Vaatetustyöläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesten liitto, Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitto, Suomen Kansan Demokraattinen liitto, Suomen Naisten Demokraattinen liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue, Väinö Voionmaan säätiö, Maa- ja Sekatyöväen liitto, Suomen Merimies-Unioni, Valtion viran- ja toimenhaltijain yleinen liitto, Suomen Sukeltajain liitto, Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitto, Kristillisten Sosialidemokraattien liitto ja Suomen Autoalan-työntekijäin liitto.

II. Edustajisto.

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon vuonna 1949 seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen edustajina Maria Sinisalo, J. E. Panatinen, A. E. Leino, Väinö Leskinen, Aaro Mäkelä, Helinä Halava, Armas D. Siimes, Aarne Paananen, Armas Myllymäki, Eino Kalkkinen, Esteri Lankinen ja Simo Juntunen (Toivo Kivinen, Pirjo Elo, Yrjö Saaristo, Eero Meriluoto ja Armas Salovirta);

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton edustajina Kalle Hyvärinen, J. Laakso, P. Raittinen, T. Hj. Långström, J. Jalava, Armi Toivonen, J. O. Arjanne, P. Heinimo, E. Heinivaara, V. Hiilos, E. Jääskeläinen, M. Kallinen, E. Keinonen, A. Keto, S. Valta, Elli Nurminen, Eino Pekkala, A. Lindström, S. Munter, E. Mäkinen, T. Paasivuori, A. Pekkanen, E. Pärnänen, J. Raitio, S. Rosvall, Eero Vuoristo, Eino Sirén, A. Saarimaa, A. Salo, L. Takki, I. Nieminen, S. Salama, H. Tiainen, T. J. Puumalainen, Ragnhild Glans, Sanelma Saari, B. J. Salminen, Elli Valovuori, Nils Nilsson, Aimo Hautaniemi, Veikko Kuoppala ja O. Häkkinen;

Työväen Urheiluliiton edustajina Yrjö Enne, Toivo Salonen, Helvi Raatikainen, Lauri Nurmi, Toivo Mustonen, Vieno Aaltonen, Leo Huttunen, Esko Peltomäki, Pauli Koponen, Toivo Järvinen, Greta Rajala-Rinne ja Toivo Määttä (Lennart Kivi ja Eino Rantanen);

Suomen Kutomateollisuustyöväen liiton edustajina Eeti Nieminen ja Matti Sundell (Elma Ronkamo ja Lempi Palomaa);

Suomen Työväen Musiikkiliiton edustajina N. J. Vastamäki (Yrjö Leinio);

Suomen Sosialidemokraattisen Työläisnaisliiton edustajina Elsa Peraläinen, Elli Nurminen ja Ulla Tiilikainen (Terttu Sainio, Anu Karvinen ja Elsa Lappe);

Sosialidemokraattisen Työläisnuorisoliiton edustajina Olavi Hurri, Tapio Manninen, Hjalmar Råstedt ja Uuno Nokelainen (Tauno Hietanen, Pentti Sulonen ja Aarre Vasenius);

Työväen Näyttämöiden liiton edustajina Niilo Teerimäki (Herman Kanon);

Suomen Kirjatyöntekijäin liiton edustajina Tauno Hänninen ja Margit Merra (Yrjö Salmi ja Martti Salmi);

Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton edustajina Yrjö A. Saarinen, Aino Lehtokoski († 14/10 —49), Mauno Merilinna ja Lauri Taskinen (Ulla Tiilikainen ja Sylvia Vainionpää);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiön edustajina R. H. Oittinen (Ellen Oittinen);

Suomen Työväen Esperantoliiton edustajina Yrjö Runne (Esko Mäntynen);

Pienviljelijäin liiton edustajina Paavo Lehto (Toivo Vainio);

Suomen Liiketyöntekijäin liiton edustajina Janne Hakulinen, Lydia

Pukander, Veikko Kanerva ja Lempi Lehto (Toivo Kaiponen, Meeri Kalavainen, Aarne Happonen ja V. K. Turunen);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton edustajina E. Huunonen, O. Lindblom, M. Huhta, V. Tattari, A. J. Hällström, J. Kivistö, Lyyli Heinonen, Elina Vuohio, Elli Parkkari, V. Harinen, Y. Marttila, K. Vatanen, E. Antikainen, O. Turunen, Siiri Saarinen, R. Gustavsson, A. Räsänen, L. Kantola, E. Salomaa, U. Hiironen, Hellä Järveläinen, S. Koutio, E. Lilja, K. Lindholm, V. Rautelin, P. Veikkolainen, Kerttu Muhonen, Olavi Järvelä, Anna Mikkonen, Heikki Helkavuori, Marjatta Asplund, Helvi Halme ja Into Mattila (Väinö Nenola, Kaarlo Haapanen, Klaus Kallio, Väinö Vanhanen, Alpo Rantanen, Toivo Anttila ja Mirjam Turunen);

Suomen Paperiteollisuuden työntekijäin liiton edustajina Sulo Peltonen ja Eero Lilja;

Suomen Rakennustyöläisten liiton edustajina Kosti Ranta, Aarne Saarinen ja Erkki Salomaa (V. Rautelin, Uuno Syrjä ja Arno Grönlund);

Suomen Työläisliiton edustajina Eila Mahlberg ja Väinö Koskio;

Suomen Muurarien liiton edustajina Kalle Aalto (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liiton edustajina V. Liljeström, P. Laitio, U. Mäkinen, A. Vainio, Onni Närvänen, J. Kivi, E. Salonen ja Väinö Laitinen (T. J. Kuukkanen, V. Puska, A. Rantanen, E. Mansikka, A. Ahlfors, V. Viljanen, E. Turunen ja V. Savolainen);

Suomen Kunnantyöntekijäin liiton edustajina Rauha Ruohonen, S. Friberg ja A. Vuorio (E. Kulmala);

Suomen Elintarviketyöläisten liiton edustajina Anna Alho, Aili Sippola ja Nestor Kalso (Nils Söderholm, Reino Jokinen ja Petriina Silvennoinen);

Suomen Puutyöväen liiton edustajina Ananias Riikonen, Hj. Virtanen, Veikko Porkkala ja Artturi Järvinen;

Suomen Rautatieläisten liiton edustajina E. M. Kallio, H. V. Haapasalmi ja A. Välikoski (A. Tahvanainen, E. Kaunisto ja A. Stenman);

Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton edustajina Lauri Vilenius, V. Suutari, Albert Oksanen ja Reino Lindholm (Onni Rajala, Toivo Vuorela ja Hugo Vilen);

Suomen Sosialidemokraattisen Sanomalehtimiesliiton edustajina Erkki Wikstén (K. A. Manninen);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväenliiton edustajina Johan Halme ja Eeva Kinnunen;

Suomen Vaatetustyöläisten liiton edustajina Elina Vuohio ja Tyyne Niirikka (Amalia Vasenius ja Johannes Koivistoinen);

Työväen Akatemian Toveriliiton edustajana Into Kallio;

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton edustajina Väinö Salmikari (Yrjö Karisalmi);

Suomen Veturimiesten liiton edustajina Heikki Pyhälüoto (K. A. Lehtonen);

Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liiton edustajana Pentti Sunell;

Suomen Kansan Demokraattisen liiton edustajina Niilo Väre, Maila Kujala, Anni Salminen, Martti Nieminen, Kerttu Suomalainen, Reino Sandell, Erkki Kumpulainen ja Leo Kaspio (Oiva Kalso, Irja Tiljander ja Jaakko Leino);

Suomen Naisten Demokraattisen liiton edustajina Lyyli Salminen, Aira Koskinen ja Sirkka-Liisa Lähteenoja (Selma Niemimaa, Elsa Tilli ja Mirjam Tuominen);

Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton edustajina Toivo Karppinen, Toivo Pohjonen, Markus Kainulainen, Olavi Laine ja Eini Leppänen (Paavo Kivikoski, Anna-Liisa Malmgren, Taimi Andersson, Jorma Kuusinen ja Veikko Heinonen);

Suomen Kommunistisen Puolueen edustajina Aino Kuosmanen, Kauko Heikkilä, Anna Ikonen, Mirjam Tiilikainen-Suvanto, Hemming Lindholm ja Kaarina Junttila (Aili Korpi, Toivo Aaltonen, Anna-Liisa Ranta ja Lydia Arppe);

Väinö Voionmaan säätiön edustajina Ilmari Voionmaa (Emmanuel Lammi);

Maa- ja Sekatyöväen liiton edustajina Laura Hökkä, G. Laine ja Eino Vilhunen (Vilho Repo);

Suomen Merimies-Unionin edustajina Niilo Välläri ja Tauno Aho-

nen (Vilho Ahokki);

Valtion viran- ja toimenhaltijain yleisen liiton edustajana Sylvester Saastamoinen;

Suomen Sukeltajain liiton edustajana Mauno Sillfors;

Suomen Kiinteistöyöntekijäin liiton edustajana Arvo Siro;

Kristillisten Sosialidemokraattien liiton edustajina Kalle Hautamäki (Matti Laukkanen) ja

Suomen Autoalantyöntekijäin liiton edustajana Väinö Jyrkänne.

Liiton edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kolmesti. Liiton kevät- ja vuosikokous oli toukokuun 30 p:nä, 30-vuotisjuhlakokous syyskuun 18 p:nä ja varsinainen syyskokous joulukuun 12 p:nä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan kertomus v:lta 1948 ja liiton sekä Työväen Kirjareenkaan tilikertomukset kalenterivuodelta 1948, tilinpäätökset vahvistettiin ja tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus vuoden 1948 tileistä.

2) Hyväksyttiin toimintasuunnitelma 1/6 1949 alkavaksi työkaudeksi liiton toimikunnan esittämässä muodossa.

3) Hyväksyttiin Työväen Kirjareenkaan toimikunnan ja liiton toimikunnan ehdotus Työväen Kirjareenkaan purkamisesta ja sen toiminnan lopettamisesta kirjareenkaan varojen ja velkojen jäädessä Työväen Sivistysliitolle sääntöjen määräämässä järjestyksessä.

4) Liiton toimikuntaan ajaksi 1. 6. 1949—21. 5. 1952 valittiin Yrjö Kallinen, Reino H. Oittinen, Veikko Puskala ja Aune Laurikainen varsinaisiksi ja Lauri Junttila ja Uno Nokelainen varajäseniksi.

5) Liiton taloudenhoidon ja tilien tarkastajiksi valittiin Kulutusosuuskuntien Keskusliiton määräämä tarkastaja ja Fr. Sundqvist, varalle K. Puustinen.

6) TSL:n uudeksi jäsenjärjestyksi hyväksyttiin Suomen Autoalantyöntekijäin liitto r.y.

Virallisten kokousasioiden käsittelyn päätyttyä esitelmöi sihteeri Arvi Hautamäki valtioneuvoston asettaman opintokerhokomitean pian valmistuvasta mietinnöstä.

30-vuotisjuhlakokous.

Koska liiton perustamisesta kertomusvuoden syyskuun 1 p:nä tuli kuluneeksi kolme vuosikymmentä, kutsuttiin koolle erityinen edustajiston 30-vuotisjuhlakokous Y. K:n juhlasaliin 18 p:nä syyskuuta. Edustajiston jäsenten lisäksi kunnioittivat tilaisuutta läsnäolollaan lukuisat kutsuvieraat, kuten opetusministeriön ja kouluhallituksen, eduskunnan sivistysvaliokunnan, sivistystyöjärjestöjen ym. edustajat sekä useat maamme vapaan kansansivistystyön johtohenkilöt.

Päivän juhlallisuudet aloitettiin toimikunnan kunniakäynnillä liiton perustajan prof. Väinö Voionmaan haudalla. Varsinainen juhlakokous oli arvokasohjelmainen tilaisuus, jonka kohokohdaksi muodostuivat valtiovallan ja eri järjestöjen ja liittojen kokoukselle esittämät sydämelliset tervehdykset. Valtiovallan tervehdyksen tuotuaan ilmoitti opetusministeri R. H. Oittinen, että Tasavallan Presidentti oli päättänyt suoda liiton nykyiselle pääsihteerille Arvi Hautamäelle kouluneuvoksen arvonimen. Juhlakokouspäätöksenä edustajisto toimikunnan ehdotuksesta myönsi 100,000 markkaa juhlavuoden apurahoiksi työläisopiskelijoille.

Syyskokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

Hyväksyttiin toimikunnan laatima ehdotus liiton talousarvioksi vuodeksi 1950.

Virallisten kokousasiain käsittelyn päätyttyä piti maisteri Helvi Raatikainen esitelmän valtioneuvoston asettaman kirjastokomitean mietinnöstä.

III. Toimikunta, opintojohtokunta, toimisto ja opintoneuvojat.

Koko kertomusvuoden ajan kuuluivat liiton toimikuntaan *Yrjö Kallinen*, *Olavi Lindblom*, *Lyyli Takki*, *Sylvi-Kyllikki Kilpi*, *R. H. Oittinen* ja *V. Puskala*, 1/1—31/5 välisenä aikana *Aira Kolula* sekä 1/6 lähtien *Aune Laurikainen* varsinaisina ja *Nestori Parkkari*, *Toivo Salonen*, *Lauri Junttila* koko vuoden, 1/1—31/5 välisenä aikana *Tapio Manninen* sekä 1/6 lähtien *Uuno Nokelainen* varajäseninä. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut *Yrjö Kallinen* ja varapuheenjohtajina *R. H. Oittinen* ja *Nestori Parkkari* sekä sihteerinä liiton sihteeri *Arvi Hautamäki*. Liiton puheenjohtaja, molemmat varapuheenjohtajat ja sihteeri ovat muodostaneet johtajaoston. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 11 kokousta ja toimikunnan jäsenet ovat niihin osallistuneet seuraavasti: Nestori Parkkari 10, Lyyli Takki 8, R. H. Oittinen 8, Yrjö Kallinen 7, V. Puskala 7, Toivo Salonen 6, Olavi Lindblom 6, Uuno Nokelainen 5, S.-K. Kilpi 4, Tapio Manninen 4, Lauri Junttila 3, Aune Laurikainen 3 ja Aira Kolula ei yhtään kertaa.

Liiton opintojohtokunnan, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja opintotyön järjestelystä ovat muodostaneet liiton puheenjohtaja ja sihteerit.

Liiton sihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnan johtajana on kertomusvuoden aikana toiminut *Arvi Hautamäki*. Liiton toimistosihteerinä on ollut *Oiva Valavaara*, opintosihteerinä maisterit *Kaisa Salonen* ja *Annikki Saarela-Johansson* ja Merimiesten Opintotoimikunnan sihteerinä *Berndt E. Johansson*.

Toimiston hoitajana ja kirjanpitäjänä on kuluneena vuotena ollut *Bertta Nieminen*, toimistoapulaisina *Xenia Parros*, *Irene Remes*, *Anneli Jalo*, *Kirsti Kaukolampi* ja *Anna-Liisa Virtanen*, nuorempina toimistoapulaisina *Eila Vehviläinen* ja *Pirkko Repo* ja läheteinä 1/1—15/4 *Terttu Manninen*, 1/6—17/9 *Arja Nurru* ja 1/10 lähtien *Kerttu Makkonen*.

Opintoneuvojina ovat toimineet *Paavo Niemi*, *Anni Vallanti*, *Olavi Lindberg* (keskuspaikkana Turku) sekä *Kerttu Värn* (keskuspaikkana Rovaniemi) koko vuoden ajan ja 31/5 asti *Eini Kosonen* (keskuspaikkana Oulu). Opintoneuvojana on myöskin liiton palveluksessa ollut Helsingin Työväen Sivistystyöjärjestön sihteeri *Hannes Kasanen*.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 9,734 (edellisenä vuotena 17,407) kirjettä, korttia ja ristisidettä sekä 203 (edellisenä vuotena 168) eri lähetyksessä yhteensä 14,569 (edellisenä vuotena 14,693) kiertokirjettä tai niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjalähetysten, joiden arvo lähetyskuluineen oli 596,400: — (370,600: —), lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä mk 535,996: 50 (589,762: 75) arvosta, joten kertomusvuoden aikana välitettyjen kirjojen yhteinen arvo on mk 1,132,396: 50 (960,362: 75).

IV. Merimiesten Opintotoimikunta.

Merimiesten Opintotoimikuntaan ovat kuluneena toimintakautena kuuluneet liiton edustajina pääsihteeri *Arvi Hautamäki*, maisteri *Anna Bondestam* ja opintoneuvoja *Hannes Kasanen*, Suomen Merimies-Unionista unionin puheenjohtaja *Niilo Välläri* ja sihteeri *Tauno Ahonen* ja SAK:sta toimitsija *Runar Gustafsson*. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut *Arvi Hautamäki*, varapuheenjohtajana *Niilo Välläri* ja täysinpalkkattuna sihteerinä *Berndt E. Johansson*. Toimikunta on kertomusvuoden aikana pitänyt 6 kokousta.

Laivoissa on toiminut yhteensä 37 opintokerhoa, joissa yhteensä on ollut 363 opiskelijaa. Kerhoista on 29 opiskellut englanninkieltä, 2 espanjankieltä, 2 ammattiyhdistystietoa ja 4 muita aineita. Näiden kerhojen lisäksi toimii Helsingissä vakinaisesti Suomen Merimies-Unionin naiskerho, jossa on 10 jäsentä.

Yhdessä Merimies-Unionin kanssa on opintotoimikunta v. 1949 järjestänyt merimiehille 2 kurssit: 1) Tervalammissa 24—30 p:nä maaliskuuta laivaluottamusmieskurssit, joilla ohjaajana oli TSL:n opintoneuvoja *Olavi Lindberg*. Osanottajia oli 14 ja luennoitsijoina esiintyivät TSL:n ja Suomen Merimies-Unionin toimihenkilöt. 2) Lohjalla 14—28 p:nä elokuuta valtameriliikenteen merimiehille laivaluottamusmies- ja opinto-ohjaajakurssit, joilla ohjaajana oli opintotoimikunnan sihteeri *B. Johansson*. Kurssit jakaantuivat suomen- ja ruotsinkieliseen ryhmään ja viimeksi mainittuun ryhmään osallistui myös 2 norjalaista sekä 2 ruotsinmaalaista merimiestä. Kurssilla luennoivat Työväen Sivistysliiton ja Suomen Merimies-Unionin toimihenkilöt sekä merimiesten työnvälitystoimiston johtaja *Nils Mattson*, teollisuusteknikko *Väinö Lumme*, merenkulun tarkastaja merikapteeni *Sainio* ja toimittaja *Vihtori Karpio*. Kurssilla oli yhteensä 87 luento- ja 34 suomenkielistä ja 56 ruotsinkielistä opetustuntia.

Näitten kurssien lisäksi järjestettiin iltaisin seuraavat luentosarat: Helsingissä 26. 1—3. 3. konemiehistölle luentosarja koneopissa. Luennoitsijana teollisuusteknikko *Väinö Lumme*. Kesällä samoin Helsingissä luentosarja kansimiehistöille, luennoitsijana perämies *B. Johansson*. Turussa kevättalvella luentosarja kansimiehistöille,

luennoitsijana merikapteeni Bertil Forman. Savonlinnassa 30-tunnin luentosarja sisävesilaivojen konemiehille, luennoitsijana insinööri Niilo B. Autio.

Toimikunta on kertomusvuoden aikana valmistuttanut seuraavat merimiehille tarkoitetut kirjekurssit: Espanjankielen alkeiskurssi, 10 opetuskirjettä, Laivojen konemiestien ammattikurssi suomeksi ja ruotsiksi, 7 opetuskirjettä, Merimiesten ammatillista järjestäytymistä käsittelevä kirjekurssi suomeksi ja ruotsiksi, 4 opetuskirjettä.

Tutustuakseen merimiesten opiskelumahdollisuuksiin teki opinto-toimikunnan puheenjohtaja Arvi Hautamäki matkan s/s Pankakoskella New Yorkiin tehden tällä matkalla erittäin arvokkaita huomioita vastaisen toiminnan varalle. Toimikunnan sihteeri on päivittäin käynyt satamissa olevissa suomalaisissa laivoissa antamassa henkilökohtaista opetusta kerhotoiminnassa.

V. Työväen kuvataidetoimikunta.

TSL:n välittömässä yhteydessä toimivaan Työväen kuvataidetoimikuntaan, jonka tarkoituksena on edistää kuvataiteiden harastusta työväestön keskuudessa, ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet professori Antero Rinne puheenjohtajana, TSL:sta maisteri Kaisa Salonen sihteerinä ja pääsihteeri Arvi Hautamäki, Suomen Taiteilijaseurasta taiteilijat Gösta Diehl, Aimo Tukiainen, Tapio Tapiovaara, K. Koroma, O. Jauhiainen ja T. von Boehm ja TSL:n edustajiston valitsemina luennoitsija Olavi Järvelä, toimitsija Erkki Roiha ja maisteri Helvi Raatikainen. Toimikunta on pyrkinyt järjestämään yhteydensaantimahdollisuuksia kuvataiteiden ystäviin yksityisinä henkilöinä ja heidän muodostamiinsa kerhoihin. Toiminnan tunnetuksi tekemiseksi on valmistettu runsaasti kuvitettu kirjanen »Kuvataiteen ystävät», jossa selvitetään taideharrastuksen periaatekysymyksiä ja käytännöllisiä järjestelyasioita. Varsinainen paikallisten taiteenystävien kerhojen perustaminen ei kuluneena vuotena vielä päässyt alkamaan.

VI. Sivistystyö metsä- ja uittotyömailla.

Kun liitto kuluneena kertomuskautena ensi kerran sai käytettäväkseen erityisen määrärahan metsä- ja uittotyöväen keskuudessa tehtävää sivistystyötä varten, pääsi se luomaan pääasialliset perusteet tällä uudella alalla tapahtuvalle opintotyölle. Järjestelmällisen opinto-toiminnan tunnetuksi tekemiseksi ja opinto-ohjaajain kouluttami-

seksi järjestettiin tällöin kahdet metsä- ja uittotyöläisille tarkoitettu opinto-ohjaajakurssit, jotka pidettiin samanaikaisesti Lieksassa ja Rovaniemellä 15—23 p:nä huhtikuuta. Liiton opintoneuvot ovat tämän lisäksi tehneet metsä- ja uittotyöläisten keskuuteen 5 neuvontamatkaa, jotka ovat yhteensä kestäneet 55 matkapäivää. Opintotyön suunnitelmallisuuden lisäämistarkoituksessa on julkaistu »Metsä- ja uittotyöväen kurssi»-niminen kirjeellinen kurssi sekä Into Kallion laatima opintosuunnitelma »Opiskelua metsäkämpällä».

Metsämiesten Säätiöltä saamallaan varoilla liitto on järjestänyt metsä- ja uittotyöläisille 20 siirtokirjastoa, joissa kussakin on 32—36 eri aloja käsittelevää teosta. Kirjastojen keskuspaikkana on Kajaani, jossa niiden hoidosta ja lähetyksestä vastaa rouva Eini Kosonen. Näiden siirtokirjastojen ja niiden käytön voidaan katsoa elimellisesti liittyvän metsä- ja uittotyöväen keskuudessa tehtävään sivistystyöhön.

VII. Opintokerhokomitea.

Valtioneuvosto asetti 17 päivänä lokakuuta 1946 komitean tutkimaan opintokerhotyötä vapaan kansansivistystyön muotona sekä tekemään ehdotuksia siitä, millä tavalla sitä valtion toimesta olisi kehitettävä ja avustettava sekä laatimaan ehdotuksen opintokerholaiksi. Myöhemmin komitealle annettua tehtävää laajennettiin siten, että komitea oikeutettiin tutkimaan myös kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa vapaan kansansivistystyön muotona sekä tekemään sen tukemista ja edistämistä tarkoittavia ehdotuksia erityisesti silmällä pitäen opintokerhotyön ja luentotoiminnan keskinäistä yhteyttä ja ottamaan tätä koskevia määräyksiä komitean valmistettavaksi annettuun lakiin.

Komiteassa oli Työväen Sivistysliitolla varsin huomattava edustus, sillä sen puheenjohtajana oli liiton pääsihteeri Arvi Hautamäki ja jäsenenä opintoneuvoja Hannes Kananen sekä maisteri Aira Kolula, joka liiton aikaisempaan toimikunnan jäsenenä ja toimihenkilönä on lähellä liiton työtä. Lisäksi kutsuttiin komitean sihteeriksi liiton toimistosihteeriksi Oiva Valavaara. Komitean muina jäseninä olivat kouluneuvos Yrjö Länsiluoto, maisterit Olla Teräsvuori ja Arvo Inkilä, agronomi Ragni Karlsson ja kansliasihteeri Evert Ekroth.

Yli kaksi ja puoli vuotta kestäneen työn jälkeen komitea jätti mietintönsä valtioneuvostolle heinäkuun 1 p:nä 1949. Mietintö, joka on ilmestynyt sekä suomen- että ruotsinkielisenä painoksena, käsittää 160 painosivua sisältäen kaikkiaan kuusi lukua, joissa tehdään selkoa luento- ja opintokerhotoiminnan järjestelystä naapurimaissamme ja

Englannissa, tämän toiminnan kehityksestä Suomessa, sen organisaatiosta ja sen saamista valtionavustuksista sekä lopuksi ehdotuksia siitä, miten luento- ja opintokerhotoiminta olisi lainsäädännöllisesti järjestettävä. Mietintöön liittyy prof. Urpo Harvan johdolla Yhteiskunnallisen Korkeakoulun yhteiskuntatieteellisessä tutkimuslaitoksessa suoritettu, maassamme laatuaan ensimmäinen opintokerhotutkimus, jonka tuloksilla oli huomattava osuus komitean ehdotuksia muodostettaessa.

VIII. Työväenliikkeen kansansivistysopillinen tutkimus.

Liiton edustajiston syyskokouksessa 1948 päätettiin toimeenpanna tieteellinen tutkimus työväenliikkeen piirissä suoritetusta kansansivistystyöstä. Siihen sisältyy mm. tilastollinen selvitys tästä työstä liiton juhluvuoden 1949 ajalta. Lisäksi kuuluu suunnitelmaan paikallistutkimukset, jotka suoritetaan Tampereella, Imatralla ja Hausjärven pitäjässä.

Tutkimusta johtavaan toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana liiton pääsihteeri Arvi Hautamäki, tiedemiesjäseninä professorit Urpo Harva ja Antero Rinne sekä muina jäseninä Eikka Mäkinen, Nestori Parkkari, Helvi Raatikainen ja Erkki Salomaa. Tutkimuksen varsinainen toimittaminen on jätetty Yhteiskunnallisen Korkeakoulun yhteiskuntatieteelliselle tutkimuslaitokselle. Sen edustajana on tutkimustoimikunnan työhön ottanut osaa yhteiskuntatiet. kand. Lasse Kauttu.

Kertomusvuotena on tätä tutkimustyötä varten saatu erityisenä valtionavustuksena 150,000 markkaa. Tutkimuksen loppuun saattaminen on siirtynyt vuodelle 1950.

XI. Paikalliset työväen sivistystyöjärjestöt.

Työväen Sivistysliiton alaisia paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä, joiden tarkoituksena on työskennellä paikkakuntansa ja lähiympäristön työväen sivistystoiminnan elvyttämiseksi ja järjestämiseksi yksissä toimin liiton kanssa on kertomusvuoden aikana ollut toiminnassa Forssassa, Hausjärvellä, Helsingissä, Helsingin maalaiskunnassa (keskuksena Tikkurila), Hyvinkäällä, Hämeenlinnassa (toimialueeseen kuuluvat lisäksi Hämeenlinnan mlk., Vanaja, Hatula, Tyrväntö), Iisalmessa (myös mlk.), Janakkalassa (keskuksena

Turenki), Joensuussa (ja Pielisensuussa), Jyväskylässä, Kainuussa (keskuksena Kajaani), Kemissä, Keuruulla, Kokkolassa, Konnevedellä, Kotkassa (Kymi), Kuopiossa (myös mlk.), Kuusankoskella, Lahdessa, Lappeenrannassa, Lauritsalassa, Lohjalla (myös mlk.), Mikkeliissä, Nokialla, Oulussa (myös eräät ympäristökunnat), Perniössä, Porissa (myös mlk., Ulvila, Nakkila), Punkalaitumella, Rautalammilla, Riihimäellä, Rovaniemellä, Ruovedellä, Salossa, Savonlinnassa (Sääminki), Seinäjoella, Tampereella, Turussa, Uusikaupungissa, Varkaudessa, Vihdissä, Ylä-Vuoksenlaaksossa (Imatran kaupala) ja Äänekoskella.

Vuoden lopussa oli sivistystyöjärjestöjä 42.

Nämä järjestöt ovat paikallisten työväenjärjestöjen ja opintokerhojen valitsemien edustajien muodostamia keskuselimiä ja kantavat toimintansa rahoittamiseksi sääntömääräistä jäsenmaksua niihin liittyneiltä jäseniltä. Monet ovat myöskin saaneet käytettäväkseen kunnallisia apurahoja.

X. Liiton saamat avustukset, jäsenverot ja muut tulot.

Liiton yleisiin menoihin käytettäväksi myönnetty valtionavustus oli vuonna 1949 mk 3,000,000: —. Jäsenjärjestöjen jäsenmaksuja kertyi mk 2,809,805: —. Lisäksi oli liitolla käytettävänään mk 368,857: —, mikä summa kertyi kirjallisuuden välittämisestä, korotuloista ja luentotilausmaksuista.

Kertomusvuoden aikana sai liitto määrättyihin tarkoituksiin varoja seuraavat määrät: Valtion Kansansivistyslautakunnan myöntämänä mk 1,440,000: — opintokerhotoimintaa varten ja mk 450,000: — kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten, Suomen Huollon varoista mk 300,000: —, Suomen Kulttuurirahaston edellisenä vuotena myöntämän avustuksen jäännös mk 27,300: —, valtakunnan syrjäseuduilla suoritettavaa sivistystyötä varten varatuista valtionvaroista mk 225,000: —, Ent. Karjalan Kannaksen rahastosta mk 45,000: — kannakselaisten keskuudessa tehtävää opinnollista työtä varten, kauppa- ja teollisuusministeriön ns. lästimaksurahastosta mk 300,000: — merimiesten opintotoiminnan järjestämiseksi, sosiaaliministeriöltä mk 50,000: — raittiustoiminnan edistämiseksi merimiesten keskuudessa, opetusministeriöltä metsä- ja uittotyöväen keskuudessa tehtävää sivistystyötä varten mk 300,000: —, Metsämiesten Säätiöltä mk 200,000: — siirtokirjaston hankkimiseksi metsä- ja uittotyöväelle sekä valtion raha-arpajaisten voittovaroista mk 150,000: —, mistä määräraha on käytetty mk 120,000: — työväenliikkeen kansansivistysopillista tutkimusta varten.

XI. Luentotoiminta.

1. Luentovarojen käyttö.

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1949 kansantajuista tie-teellistä luentotoimintaa varten otetusta 1,500,000 markan määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton välityksellä käytettäväksi 450,000 markkaa eli 30 % koko määrärahasta. Korvauksia myönnettiin kaikkiaan 79 kurseilla pidetyistä 385 luennoista mk 305,100: — ja matkakuluista mk 100,829: — eli yhteensä mk 405,829: —. Luentovaroja on tämän lisäksi käytetty toimisto- ja palkkakuluihin mk 44,250: —. Luentopalkkio on ollut 750—1,000 markkaa. Menot luentoa kohden ovat olleet keskimäärin mk 1,054: 10. Kuulijoita luennoilla oli yhteensä 10,327 ja keskimäärin luentoa kohden 26.8 henkeä.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin.

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja kurssia kohden	Kuulijoiden kaikkiaan	luentoa kohden
Uudenmaan	19	128	6.7	2,656	20.8
Turun ja Porin ...	14	58	4.1	2,100	36.2
Hämeen	9	29	3.2	971	33.4
Kymen	8	28	3.5	740	26.4
Mikkelin	1	3	3.0	57	19.0
Kuopion	9	56	6.2	1,757	31.3
Vaasan	10	49	4.9	1,368	27.9
Oulun	2	8	4.0	68	8.5
Lapin	7	26	3.7	610	23.4
Koko maa	79	385	4.8	10,327	26.8

3. Avustusten jakautuminen lääneittäin.

Lääni	Luento-palkkio	Matka-kulut	Kaikkiaan	Luentoa kohden	Kuulijaa kohden
Uudenmaan	104,250: —	6,534: —	110,784: —	865: 50	41: 71
Turun ja Porin	47,250: —	15,765: —	63,015: —	1,086: 46	30: —
Hämeen	23,250: —	11,330: —	34,580: —	1,192: 41	35: 61
Kymen	21,000: —	10,580: —	31,580: —	1,127: 85	42: 67
Mikkelin	2,250: —	1,700: —	3,950: —	1,316: 66	69: 29
Kuopion	43,000: —	24,170: —	67,170: —	1,199: 46	38: 22

Lääni	Luento-palkkio	Matka-kulut	Kaikkiaan	Luentoa kohden	Kuulijaa kohden
Vaasan	36,750: —	20,880: —	57,630: —	1,176: 12	42: 12
Oulun	6,000: —	4,130: —	10,130: —	1,266: 25	148: 97
Lapin	21,250: —	5,740: —	26,990: —	1,038: 07	44: 24
Koko maa	305,000: —	100,829: —	405,829: —	1,054: 10	39: 29

Luentopalkkiot luentoa kohden koko maassa mk 792: 20
Matkakulut » » » » » 261: 89

4. Luentojen aiheet.

Sosialismi ja työväenliikkeen historia	74
Sielutiede, filosofia, kasvatustiede ja itsekasvatustiede	67
Taloustiede ja sosiaalipolitiikka	45
Kunnallistieto	32
Valtio-opilliset kysymykset	23
Yhdistyslainsäädäntö	19
Ajankohtaiset taloudelliset kysymykset	17
Kirjanpidon teoria	17
Kansansivistystyö	16
Ammattiyhdistysliike ja yhteiskunta	15
Yhteiskunnallinen tieto ja kasvatustiede	13
Musiikki, taide ja kulttuuri	11
Raittiuskysymykset	9
Suullinen esitystaito	7
Kirjallisuus ja estetiikka	7
Luonnontieteet	6
Sosiologia	3
Historia	2
Kansantalous	2

Yhteensä 385 luentoa

5. Luennoitsijat.

Valavaara, Oiva, toimistosihiteeri	44 luentoa
Hautamäki, Arvi, kouluneuvos	28 »
Saarela, Annikki, fil. maist.	23 »
Salonen, Kaisa, fil. maist.	19 »
Niemi, Paavo, opintoneuvoja	16 »
Vallanti, Anni, opintoneuvoja	14 »
Paasivirta, Juhani, fil. toht.	11 »
Väre, Urho, toimitsija	10 »
Kivilahti, Kaarlo, opettaja	9 »

Halme, Helvi, opiskelija	8 luentoa
Sainio, Terttu, järjestösihteeri	8 »
Paananen, Aarne, taloudenhoitaja	7 »
Kaspio, Leo, opintosihteeri	7 »
Hyvönen, Antti, opettaja	7 »
Parkkari, Nestori, valistussihteeri	6 »
Lehen, Tuure, johtaja	6 »
Kasanen, Hannes, opintoneuvoja	6 »
Kantola, Lauri, toimittaja	6 »
Weissenberg, G., fil. maist.	6 »
Nieminen, Bertta, kirjanpitäjä	6 »
Janatuinen, J. E., kunnallisneuvos	6 »
Kontula, Arvi, huoltojohtaja	6 »
Päivänsalo, Paavo, fil. toht.	6 »
Liukkonen, Väinö, fil. maist.	5 »
Kivikoski, Paavo, toimitsija	5 »
Terho, Martti, toimittaja	5 »
Kontulainen, Saara, toimitsija	5 »
Harva, Urpo, professori	4 »
Niiranen, Toivo, piirisihteeri	4 »
Suvanto, Niilo, toimitsija	4 »
Rinne, Antero, professori	4 »
Huttunen, Martti, pastori	4 »
Siimes, Armas D., valistussihteeri	4 »
Degerman, Svea, kunnall. ammattientarkastaja	4 »
Lehtokoski, Aino, talousneuvos	4 »
Jalava, Matti, professori	4 »
Keltikangas, Valter, professori	4 »
Kangasmaa, A., taloudenhoitaja	4 »
Ahonen, Tauno, sihteeri	4 »
Välläri, Niilo, puheenjohtaja	4 »
Kolula, Aira, fil. maist.	4 »
Tuomikoski, G., sihteeri	3 »
Saarinen, Yrjö A., sihteeri	3 »
Peltola, August, opettaja	3 »
Valvanne, Leena, terveyssisar	2 »
Ristomäki, Toimi, fil. maist.	2 »
Suoranta, Lauri, toimitsija	2 »
Talvio, Ahti, sihteeri	2 »
Suosalo, Ville, toimitsija	2 »
Auvinen, E. E., lääk. toht.	2 »
Raatikainen, Uuno, kansanedustaja	2 »
Rantanen, Jaakko, ylioppilas	2 »

Henriksson, Gunnar, toimittaja	2 luentoa
Bondestam, Anna, fil. maist.	2 »
Sundqvist, Fr., johtaja	2 »
Kauppi, Raili, fil. maist.	2 »
Saarnio, Uuno, fil. toht.	2 »
Simonen, Lahja, kirjanpitäjä	2 »
Lagerström, K., konttoristi	2 »
Nevalainen, Eino, opettaja	2 »
Kallio, Into, kirjailija	1 »
Ahlakorpi, Risto, toimitsija	1 »
Sojakka, Veikko, konttoripäällikkö	1 »

Yhteensä 385 luentoa

XII. Opintokerhotoiminta.

1. TSL:n opintokerhot työ kautena 1948—1949.

Kaikkiaan ilmoittautui työkauden 1/6 1948—31/5 1949 välisenä aikana 1,069 (ed. työ kautena 910) pääkerhoa, joissa yhteensä oli 1,211 (1,073) opintoryhmää ja niissä yhteensä 18,462 (17,387) opiskelijaa. Jäsenistä oli 62.7 % (60.9 %) miehiä ja 37.3 % (39.1 %) naisia. Opiskeluryhmien keskimääräinen jäsenluku oli 15.2, josta miehiä 9.5 ja naisia 5.7.

Eri läänien kesken jakautuivat opiskeluryhmät ja niissä opiskelleet seuraavasti:

Lääni	Kerhoja			Jäseniä	
	Pääkerh.	Opintoryhm.	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Uudenmaan	226	254	2,531	1,743	4,274
Turun ja Porin ...	225	248	2,525	1,115	3,640
Hämeen	187	211	2,016	1,266	3,282
Kymen	62	77	605	530	1,135
Mikkelin	27	31	300	117	417
Kuopion	129	138	1,386	744	2,130
Vaasan	124	150	1,292	788	2,080
Oulun	54	60	528	309	837
Lapin	35	42	398	269	667
Koko maa	1,069	1,211	11,581	6,881	18,462

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa havaitaan, että jos edellämainitut opintoryhmät jaetaan kahteen osaan siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa

ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintokerhot, niin varsinaisella maaseudulla toimi 487 (546) opintoryhmää eli 40.2 % (50.8 %), joissa oli 6,914 (8,158) jäsentä eli 37.4 % (47.4 %) jäsenistä ja kaupungeissa ym. oli 724 (527) ryhmää eli 59.8 % (49.2 %), joissa oli 11,548 (9,229) eli 62.6 % (52.6 %) jäsenistä.

Eri läänien kesken jakautuivat maaseudulla ja kaupungeissa ym. taajaväkisissä yhdyskunnissa toimivat opiskeluryhmät seuraavasti:

Lääni	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa ym. toimi		
	Ryhmiä	%	Jäseniä	%	Ryhmiä	%
Uudenmaan	60	23.6	18.1	194	76.4	81.9
Turun ja Porin ..	58	23.3	21.2	190	76.7	78.8
Hämeen	81	38.3	35.1	130	61.7	64.9
Kymen	36	46.7	43.7	41	53.3	56.3
Mikkelin	14	45.1	45.5	17	54.9	54.5
Kuopion	100	72.4	75.1	38	27.6	24.9
Vaasan	86	57.3	58.1	64	42.7	41.9
Oulun	39	65.0	64.7	21	35.0	35.3
Lapin	13	30.9	25.9	29	69.1	74.1
Koko maa	487	40.2	37.4	724	59.8	62.6

Niiden *järjestöjen* mukaan jaoiteltuna, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat jakautuivat edellämäinitut opiskeluryhmät seuraavasti:

	Opintoryhmiä		Jäseniä		
	1947-48	1948-49	Miehiä	Naisia	Yhteensä
SKP:n osastojen	267	374	4,121	1,676	5,797
Sos.-dem. työväenyhd. ...	190	181	1,906	1,027	2,933
Ammattiosastojen	178	181	1,985	791	2,776
SKDL:n osastojen	139	170	1,542	810	2,352
Demokr. nuor. osastojen.	50	103	693	534	1,227
Sos.-dem. nuor. osastojen	81	62	526	418	944
Sos.-dem. naisyhdistysten	51	49	---	785	785
Demokr. naisyhdistysten	18	20	---	281	281
V- ja U-seurojen	16	15	195	151	346
Pienviljelijäin osastojen	14	13	172	82	254
Sivistystyöjärjestöjen ...	18	9	67	30	97
SNS-osastojen	14	5	34	24	58
Sos.-dem. raittiusosastoj.	5	4	30	30	60
Muiden järjestöjen	24	7	78	74	152
Itsenäisiä	8	18	232	168	400
Koko maa	1,073	1,211	11,581	6,881	18,462

Opintokerhojen ainevalinta kolmena viimeksi kuluneena toimintakautena ilmenee seuraavasta, jossa järjestyksen määrääjäksi on otettu työkausi 1948—49.

	1946—47	1947—48	1948—49
Sosialismia ja työväenliikettä ...	236	270	336
Järjestötehtäviä	224	97	111
Valtiotietoa, valtiollista historiaa ja kansainvälisiä kysymyksiä	26	37	94
Kunnallistietoa	236	125	87
Ammattiyhdistystietoa	23	65	78
Kaunokirjallisuutta, kirjallisuuden historiaa	64	83	74
Yhteiskuntaoppia	64	48	60
Sielutiedettä, siveysoppia, kasvatusta ja itsekasvatusta	15	22	56
Näyttämötaitoa ja juhlatointia	26	42	42
Taloustiedettä ja sosiaalipoliitt.	24	21	39
Suullista esitystaitoa	45	47	35
Ruotsinkieltä	14	16	23
Suomenkieltä	16	20	18
Kirjanpitoa	12	11	16
Esperantoa	4	6	12
Maatalousaineita	2	11	11
Kotitaloutta	8	16	8
Talousmaantietoa	8	10	8
Laskentaa ja mittausoppia	3	7	7
Maa- ja talonpoikauskysymystä	38	20	6
Terveysoppia	5	3	6
Englanninkieltä	—	17	5
Venäjänkieltä	8	9	1
Muita aineita	35	21	28
Yleisohjelmaisia	39	49	50
Yhteensä	1,175	1,073	1,211

2. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset 1949.

Valtionavustuksen jaossa 1949 jaettiin kirjoina annettua avustusta kaikkiaan 696 opintoryhmälle yhteensä mk 596,400: —, jolloin avustus 600 ryhmälle oli 900: —, 56 ryhmälle 650: — ja 40 ryhmälle 500: —. Edellisenä vuotena jaettiin kaikkiaan 574 ryhmälle yhteensä mk 370,600: —. Valtionavustusta hakiessaan ilmoittivat edellämäinitut

opintoryhmät joko ainoana tai pääaineenaan ryhtyvän opiskelemaan opintokautena 1949—50 seuraavia aineita:

Sosialismia ja työväenliikettä	177
Taloustiedettä ja sosiaalipolitiikkaa	123
Kunnallistietoa	64
Suullista esitystaitoa	56
Kaunokirjallisuutta ja kirjallisuuden historiaa	45
Sielutiedettä ja kasvatustietoa	40
Järjestötehtäviä	36
Yhteiskuntaoppia	33
Valtiotietoa	25
Ammattiyhdistystietoa	24
Keskustelukerhoja	9
Vieraita kieliä	9
Maataloutta	6
Esperantoa	5
Kotitaloutta	5
Suomenkieltä	4
Historiaa	4
Kirjanpitoa	3
Laskentaa	3
Filosofiaa	3
Maantiedettä	2
Luonnontieteitä	1
Muita aineita	4
Yleisohjelmaisia	15
Yhteensä 696 ryhmää	

Lääneittäin jakautuivat valtionapukerhot seuraavasti:

Uudenmaan lääni	142
Turun ja Porin lääni	166
Hämeen lääni	113
Kymen lääni	51
Mikkelin lääni	12
Kuopion lääni	73
Vaasan lääni	94
Oulun lääni	24
Lapin lääni	21
Yhteensä 696 ryhmää	

Järjestöittäin valtionapukerhot jakautuivat seuraavasti:

SKP:n osastojen kerhoja	260
Sos.-dem. työväenyhdistysten kerhoja	97
Ammattiosastojen kerhoja	86
SKDL:n osastojen kerhoja	76
Sos.-dem. naisyhdistysten kerhoja	43
Sos.-dem. nuoriso-osastojen kerhoja	34
Demokraattisten nuoriso-osastojen kerhoja	28
Demokraattisten naisyhdistysten kerhoja	23
V.- ja U.-seurojen kerhoja	6
Sos.-dem. raittiusosastojen kerhoja	4
Demokraattisten pioneerien kerhoja	6
Pienviljelijäosastojen kerhoja	3
Muiden järjestöjen kerhoja	20
Itsenäisiä kerhoja	10
Yhteensä 696 ryhmää	

3. Kurssitoiminta.

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

1. Erikois- ja keskuskurssit.

Kurssit	Paikka	Aika	Osan- ottajia	Luento- ja opastus- tunteja	Ohjaaja
Sivistystyöjärjestöjen toimintakurssit					
Merimiesten op.-ohjaaja- ja luottamusmieskurssit	Tervalampi	23—29.1	24	50	Eini Kosonen
Ammattiyhdistysväen op.-ohjaajakurssit (yhdessä)	Tervalampi	24—30.3	14	47	Olavi Lindberg
SAK:n kanssa)	Pajulahti	15—21.5	30	47	Paavo Niemi Helvi Halme Paavo Niemi
—»—	»	22—28.5	25	47	Helvi Halme
Kunnallistiedon ohjaajakurssi	Tervalampi	6—8.6	8	63	Arvi Kontula Paavo Niemi

Kurssit	Paikka	Aika	Osan- ottajia	Luento- ja opastus- tunteja	Ohjaaja
Seuraohjaajain ohjelma- ja valistuskurssit (yhd. TUL:n kanssa. Kurssi kahdessa ryhmässä)	Pajulahti	7—16.6	46	89	Toivo Salonen Anni Vallanti
Järjestötehtävien ja kirjanpidon ohjaajain kurssi (kurssi kah- dessa ryhmässä)	Tervalampi	25.7—6.8	13	126	Oiva Valavaara Bertta Nieminen
Merimiesten op.-ohjaa- jakurssi (suomen- ja ruotsinkieliset ryh- mät)	Lohja	14—28.8	18	167	Berndt Johansson Olavi Lindberg
Skandinaaviset loma- kurssit	Turku— Helsinki	21—28.8	17	12	A. Saarela-Johansson
9 kurssit		Yhteensä	195	648	

2. Aluekurssit.

Op.-ohjaajakurssit	Kajaani	1—9.1	25	53	Hannes Kasanen
Op.-ohjaajakurssit	Lieksa	15—23.4	34	84	Anni Vallanti Olavi Lindberg
Op.-ohjaajakurssit	Rovaniemi	15—23.4	35	80	Kerttu Värn Paavo Niemi
Op.-ohjaajakurssit	Kokkola	21—26.11	19	32	Anni Vallanti
4 kurssit		Yhteensä	113	249	

3. Paikalliskurssit.

Puheenjohtajien iltakurssit	Helsinki	17—21.1	100	10	Hannes Kasanen
Järjestötehtävien iltakurssit	Puistola	30.1, 6.2, 13.2, 20.2	29	20	»
Ohjelmakulttuurin iltakurssit	Hausjärvi	17—30.1	54	40	Volle Vallanti
Sihteerien iltakurssit	Helsinki	31.1—4.2	71	12	Hannes Kasanen

Kurssit	Paikka	Aika	Osan- ottajia	Luento- ja opastus- tunteja	Ohjaaja
Rahastonhoitajien iltakurssit	Helsinki	7—11.2	48	10	Hannes Kasanen
Op.-ohjaajien iltakurssit	Riihimäki	6—13.2	10	14	»
Luentokurssit	Kotka	24—27.2	50	25	Jalmari Ripatti
Järjestötehtävien iltakurssit	Ykspihlaja	20—27.2	43	19	Eini Kosonen
Kirjanpidon ohjaajain iltakurssit	Helsinki	14, 18 ja 23.2	12	12	Hannes Kasanen
Juhlakulttuurin iltakurssit	Oitti	28.3—3.4	29	25	Volle Vallanti
Puheenjohtajien ja sihteereiden iltakurssit	Helsinki	21—31.3	52	20	Hannes Kasanen
Näyttämö- ja mainoskurssit	Rovaniemi	14—25.2	26	39	Martti Suosalo ja Kerttu Värn
Järjestötehtävien iltakurssit	Puuppola	15—25.3	60	20	Paavo Koskensisilta
—»—	Jyskä	8—20.3	40	20	Eero Piilonen
—»—	Korso	4—8.4	20	10	Hannes Kasanen
Ohjelmatoimintakurssit	Nakkila	3—5.10	12	9	Anni Vallanti
Kunnallistiedon kurssit	Kuopio	23—28.10	31	22	Paavo Niemi
Op.-ohjaajakurssit	Helsinki	26.9—7.10	30	18	Hannes Kasanen
Luentokurssit	Lauritsala	14—18.11	11	10	Toivo Kylliäinen
Op.-ohjaajakurssit	Tampere	27—29.11	15	10	Matti Lahti
Juhlatoiminnan kurssit	Helsinki	21.11—2.12	28	20	Hannes Kasanen
Psykologian opintopäivät	Imatra	20—21.11	8	4	Kaisa Salonen
14 kurssit		Yhteensä	779	389	

Kaikkiaan pidettiin 35 kurssit, joilla yhteensä oli 1,087 osanottajaa. Kursseilla pidettiin yhteensä 1,286 luento- ja opastustuntia.

4. Liiton toimihenkilöiden luennot ja matkat.

TSL:n toimihenkilöt ovat luennoineet liiton ja sen eri jäsenjärjestöjen kursseilla ja muissa tilaisuuksissa seuraavasti:

	tuntia
Toimistosihtööri Oiva Valavaara:	
opintotoiminta	69
yhdistystoiminta	53
työväenliikkeen historia	16
Opintosihtööri Kaisa Salonen:	
kasvatusoppi, psykologia	137
opintotyö, kirjallisuus ym.	43
Opintosihtööri Annikki Saarela-Johansson:	
valtio-oppi	46
sosiaalipolitiikka	25
opintotyö	21
Opintoneuvoja Hannes Kasanen:	
sosialismi, työväenliikkeen historia	52
opintotyö	62
järjestötehtävät	32
Opintoneuvoja Paavo Niemi:	
opintotyö	83
järjestötehtävät	35
Opintoneuvoja Anni Vallanti:	
ohjelmakulttuuri	55
järjestötehtävät	40
opintotyö	34
Opintoneuvoja Eini Kosonen:	
opintotyö	9
Opintoneuvoja Olavi Lindberg:	
opintotoiminta	30
järjestötehtävät	25
Opintoneuvoja Kerttu Värn:	
opintotyö	20
järjestötehtävät	18
Yhteensä	905

Tilastossa esiintyvien luento- ja opastustuntien lisäksi ovat *opintoneuvojat* suorittaneet työssään paljon kerhokäyntejä ja neuvontaa, mikä muodostaakin heidän toimintansa varsinaisen sisällön.

Matkat:

Toimistosihtööri Oiva Valavaara	39	matkaa, yht.	76	matkapäivää
Opintosihtööri Kaisa Salonen ...	31	»	»	63
Opintosihtööri Annikki Saarela-Johansson	15	»	»	30

Opintoneuv. Hannes Kasanen .	13	matkaa, yht.	106	matkapäivää
» Paavo Niemi	17	»	»	133
» Anni Vallanti	19	»	»	135
» Eini Kosonen	3	»	»	15
» Olavi Lindberg	51	»	»	198
» Kerttu Värn	19	»	»	95
Yhteensä 207 matkaa, yht. 851 matkapäivää				

XIII. Kirjeopisto.

Kirjeopistossa opiskeli v. 1949 3,155 (v. 1948 4,357) yksinopiskelijaa ja 983 (v. 1948 455) opintokerhoa, joissa yhteensä oli jäseniä 10,785 (4,066), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 13,940 (8,423).

Yksinopiskelijoista on 846 opiskellut työmaaluottamusmiesten tehtäviä, 233 SAK:n kesäkoulun kirjeellistä valmistuskurssia, 230 Sirola-opiston kirjeellistä valmistuskurssia, 197 järjestötehtäviä, 196 ammattiosastojen kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 172 suomenkieltä, 151 Työväen Akatemian kirjeellistä valmistuskurssia, 118 SAK:n opinto-ohjaajien kirjeellistä valmistuskurssia, 118 Suomen Työläisliiton kirjeellistä valmistuskurssia, 98 varhaisnuorten ohjaajien kirjekurssia, 96 opinto-ohjaajien tehtäviä, 82 ammattiyhdistystietoa, 68 ruotsinkieltä, 58 kunnallistietoa, 56 Demokraattisten Nuorten peruskurssia, 49 sosialismin perusteita, 37 laskentaa, 35 työläinsäädäntöä, 35 suullista esitystaitoa, 33 englantia, 31 työväenyhdistysten kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 25 psykologian perusteita, 23 sosialidemokratian ohjelmaa ja menettelytapoja, 20 sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 20 puhetaitoa, 17 tuotantokomiteat-kurssia, 14 venäjää, 13 kansantaloutta, 13 materialistisen historiankäsitteiden alkeita, 10 merimieskurssia, 9 kauppatyölainsäädäntöä, 8 asiakirjain laatimista, 8 SLTL:n jäsenmaksurahastajien kirjekurssia, 7 esperantoa, 6 SKDL:n ohjelmaa ja menettelytapoja, 6 sähkötekniikan alkeiskurssia, 5 Maa- ja sekatyöväenliiton kirjekurssia, 3 Suomen valtiosäädäntöä, 3 liikealan ammattiopintoja, 2 rautatiekirjekurssia, 1 Työn Nuorten peruskurssia, 1 mittaussoppia, 1 espanjaa, 1 kodinhoitoa.

Opintokerhoista on 147 (opiskelijoita 1,520) opiskellut Demokraattisten Nuorten peruskurssia, 118 (opiskelijoita 1,262) järjestötehtäviä, 85 (opiskelijoita 913) kunnallistietoa, 69 (opiskelijoita 772) ammattiyhdistystietoa, 54 (opiskelijoita 647) varhaisnuorten ohjaajien kirjekurssia, 46 (opiskelijoita 488) SKDL:n ohjelmaa ja menettelytapoja, 40 (opiskelijoita 438) suullista esitystaitoa, 37 (opiskelijoita 387)

ammattiosastojen kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 36 (opiskelijoita 466) työmaaluottamusmiesten tehtäviä, 34 (opiskelijoita 361) sosialismin perusteita, 32 (opiskelijoita 389) työlainsäädäntöä, 29 (opiskelijoita 264) opinto-ohjaajien tehtäviä, 26 (opiskelijoita 299) suomenkieltä, 24 (opiskelijoita 255) teollista demokratiaa, 21 (opiskelijoita 216) puhetaitoa, 20 (opiskelijoita 209) työväenyhdistysten kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 20 (opiskelijoita 263) englantia, 19 (opiskelijoita 258) rautatiekirjekurssia, 14 (opiskelijoita 162) sosialidemokratian ohjelmaa ja menettelytapoja, 14 (opiskelijoita 156) ruotsia, 13 (opiskelijoita 132) Sos.-dem. naisliikettä, 10 (opiskelijoita 103) materialistisen historiankäsityksen alkeita, 9 (opiskelijoita 78) Maa- ja sekatyöväen liiton kirjeellistä kurssia, 9 (opiskelijoita 92) psykologian perusteita, 8 (opiskelijoita 74) tuotantokomiteat-kirjekurssia, 7 (opiskelijoita 81) laskentaa, 6 (opiskelijoita 61) Työn Nuorten peruskurssia, 6 (opiskelijoita 55) kansantaloutta, 6 (opiskelijoita 72) esperantoa, 5 (opiskelijoita 53) maanviljelysoppia, 3 (opiskelijoita 54) kodinhoitoa, 2 (opiskelijoita 25) Työväen Akatemian kirjeellistä valmistuskurssia, 2 (opiskelijoita 26) Sirola-opiston kirjeellistä valmistuskurssia, 2 (opiskelijoita 19) asiakirjain laatimista, 2 (opiskelijoita 31) mittausoppia, 2 (opiskelijoita 24) espanjaa, 1 (opiskelijoita 18) SAK:n kesäkoulun kirjeellistä valmistuskurssia, 1 (opiskelijoita 14) SAK:n opinto-ohjaajakurssien kirjeellistä valmistuskurssia, 1 (opiskelijoita 11) kauppatyölainsäädäntöä, 1 (opiskelijoita 9) sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 1 (opiskelijoita 12) sähkötekniikan alkeiskurssia, 1 (opiskelijoita 16) venäjää.

Kulunee vuoden aikana ilmoittautui 1,052 (v. 1948 3,144) uutta yksityistä opiskelijaa ja 368 (v. 1948 163) opintokerhoa kirjeopistoon. Kirjekurssinsa loppuun suoritti 472 (v. 1948 1,057) yksityistä opiskelijaa ja 143 (v. 1948 63) opintokerhoa, joissa oli opiskelijoita 1,527. Opintonsa loppuun suorittaneiden oppilaiden lukumäärä oli yhteensä 1,999 (v. 1948 1,676).

XIV. Julkaisutoiminta.

1. Työläisopiskelija.

Liiton äänenkannattaja Työläisopiskelija ilmestyi v. 1949 säännöllisesti kerran kuukaudessa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, yhteensä 9 numeroa, joissa kaikkiaan oli 210 (v. 1948 220) sivua. Lehden painos on ollut keskimäärin 3,500 kpl (v. 1948 5,000 kpl). Vapaakappaleina on lehteä jaettu liiton edustajiston ja toimikunnan jäsenille ja jäsenjärjestöjen toimistoihin yhteensä 507 vuosikertaa ja liiton jäsenjär-

jestöjen perusjärjestöille alennettuun hintaan tilaamana 1,310 vuosikertaa, minkä lisäksi lehteä on tilattu 150 mk:n hinnasta vuosikerta, ollen tilauksia syyskaudella 960.

Lehdestä on kustannusten suuruuden vuoksi koitunut liitolle mk:n 311,586: — tappio.

2. Opaskirjaset ja mainoslehtiset.

Kertomusvuoden aikana on kirjeopiston mainostamistarkoituksessa julkaistu kuvitetut lentolehtiset »Oletko jo täysin oppinut» 3,000 kpl sekä »Uuden yhteiskunnan rakentajat» painos 10,000 kpl. Liiton täytessä 30 vuotta julkaistiin kuvitettu historiallinen tilastollinen selvitys »Kolme vuosikymmentä sivistystyötä» painos 1,500 kpl sekä seinäjuliste »TSL 30 vuotta» painos 2,000 kpl. Näitten lisäksi on valmistettu useita muita pienehköjä mainoslehtisiä ja uusittu yleisiä ohjelehtisiä ja kerhopapereita.

3. Opintosuunnitelmat ja kirjekurssit.

Vuoden kuluessa on liiton toimesta julkaistu seuraavat opintosuunnitelmat ja kirjekurssit:

a. Opintosuunnitelmat:

- Laat. Into Kallio: *Kunnallistietoa jokaiselle*, painos 300 kpl.
 » Arvi Kontula: *Kunnan huoltotoimi*, painos 300 kpl.
 » Kaisa Salonen: *Yleinen psykologia*, painos 300 kpl.
 » Into Kallio: *Tutustumme maailmankaikkeuteen*, opintosuunnitelma varhaisnuorille, painos 700 kpl.
 » Into Kallio: *Opiskelua metsäkämpällä*, painos 300 kpl.
 » V. O. Lahtinen: *Naapurimme Neuvostoliitto*, painos 600 kpl.
 » Anni Vallanti: *Suullisen esitystaidon alkeet*, painos 700 kpl.
 » Lauri O. af Heurlin: *Yhteiskunnan taloudellinen rakenne*, painos 500 kpl.
 » Terttu Sainio: *Kotikerhot*, painos 500 kpl.
 » Otto Varhia: *Dan Andersson: Miilunvartijan lauluja*, monistettu 100 kpl.

b. Kirjekurssit:

Teollinen demokratia, laat. E. Salomaa, 5 opk., painos 1,000 kpl.
Sosialidemokraattinen naisliike, laat. Martta Salmela-Järvinen ja

Annikki Saarela-Johansson, 5 opk., painos 700 kpl.
Merimieskurssi I, konemiesten ammattikurssi, laat. teknikko Väinö Lumme, 5 opk., painos 500 kpl.
Merimieskurssi II, merimiesten ammatillinen järjestäytyminen, laat. N. Välläri, 4 opk., painos 700 kpl.
Maa- ja sekatyöväenliiton kirjeellinen kurssi, 6 opk., painos 1,000 kpl.
Metsä- ja uittotyöväen kurssi, 6 opk., painos 1,000 kpl.
SKDL:n ohjelma ja menettelytavat, uusittu, 8 opk., painos 300 kpl.
Puhetaito, uusittu, 7 opk., monistettu 100 kpl.
Espanjankielen kurssi, 10 opk., painos 1,000 kpl.
 Kaikkiaan on valmistunut 10 uutta opintosuunnitelmaa ja 9 uutta kirjekurssia.

XV. TSL:n edustus yleisluontoisissa kokouksissa, järjestöissä ja toimikunnissa.

Paitsi jäsenjärjestöjensä edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkkijuhlissa ja neuvottelukokouksissa on liitto vuoden aikana ollut edustettuna: Valtion Kansansivistyslautakunnassa edustajana Yrjö Kallinen ja Nestori Parkkari; Valtion Kirjastotoimikunnassa Lyyli Takki; Helsingin Yliopiston Kansansivistystoimikunnassa Arvi Hautamäki, varalla Kaisa Salonen; Kansansivistystyön maailmanliiton Suomen osaston edustajistossa Arvi Hautamäki ja saman johtokunnassa R. H. Oittinen; Sivistysjärjestöjen Kansankonservatorion hallintoneuvostossa Liisa Mustonen ja Väinö Pesola; Työväen Akatemian hallintoneuvostossa Arvi Hautamäki ja Oiva Valavaara; Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnassa humanistisessa osastossa Lyyli Takki, varalla Sylvi-Kyllikki Kilpi sekä saman yhteiskunnallisessa osastossa R. H. Oittinen, varalla Aira Kolula; Yhteismainos-OY:ssä ja Kansan Elokuva r.y:ssä Arvi Hautamäki; Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajistossa Annikki Saarela-Johansson; Valtion Opinto-kerhokomiteassa Arvi Hautamäki, Hannes Kasanen ja Aira Kolula; Neuvostoinstituutin johtokunnassa Arvi Hautamäki; Suomen Akatemian lautakunnassa R. H. Oittinen; Suomen Ylioppilaskuntien liiton yhteistyötoimikunnassa Annikki Saarela-Johansson ja Kaisa Salonen sekä Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kasvatusopillisessa toimikunnassa Arvi Hautamäki ja Kaisa Salonen.

XVI. Kansainvälinen toiminta.

Liiton ja muiden pohjoismaiden välillä on ollut erittäin kiinteätä yhteistyötä.

Pohjoismaiden työväen sivistysliittojen konferenssi pidettiin Ruotsissa Eskilstunassa kesäkuun 2—4 päivinä 1949 ja TSL:oa edustivat kokouksessa ministeri R. H. Oittinen, toiminnanjohtaja Arvi Hautamäki ja maisteri Kaisa Salonen.

Kurssilaisvaihtoa järjestettiin Ruotsin ja Norjan Sivistysliittojen kanssa. Ruotsin Arbetarnas Bildningsförbundin järjestämällä eri kursseilla olivat TSL:n edustajina Bertta Nieminen, Erkki Rautee, Mauno Koivisto, Harry Lindgren, Terttu Sainio, Jaakko Rantanen, Toivo Kaiponen, Vieno Hamara, Timo Helelä, Jarl Nyberg ja Eero Nieminen, Norjan Arbeidernas Opplysningsforbundin järjestämällä kursseilla Ulla Tiilikainen, Irja Salmela ja Anu Karvinen.

Liitto järjesti vastavuoroisesti pohjoismaiset lomakurssit 21—28 elokuuta 1949. Retkeily käsitti yhden päivän oleskelun Turussa, yhden päivän oleskelun Tampereella, kolmen päivän oleskelun Hämeenlinnan Aulangolla sekä kahden päivän oleskelun Helsingissä. Kurssilaisille pidettiin kuusi luentoa maamme valtiollisista, kunnallisista ja sosiaalisista oloista, suomenkielisestä kirjallisuudesta sekä työväenliikkeestä. Osanottajia oli 12 Ruotsista ja 2 Norjasta. Ohjaajina toimivat maisterit Annikki Saarela-Johansson ja Anna Bondestam.

Liitto on jatkuvasti Työväen sivistysliittojen kansainvälisen järjestön (International Federation of Workers' Educational Associations) jäsen ja kiinteässä kirjeenvaihtoyhteydessä sen kanssa.

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kautta on liitto pitänyt yhteyttä Neuvostoliiton kulttuurijärjestöön Voksiin. Yhdessä SN-seuran, SAK:n ja TUL:n kanssa liitto osallistui kunnianosoitukseen generalisimus Stalinille hänen 75-vuotispäivänsä johdosta.

XVII. Liiton hallinnassa olevat rahastot.

Liiton hallinnassa olevien Työväen Sivistysrahaston ja Johan Soinisen Rahaston varainhoidosta, kartuttamisesta ja korkovarain käytöstä mainittakoon seuraavaa:

Työväen Sivistysrahaston pääomavarat olivat 1.1.1949 mk 520,960:55. Vuoden aikana karttui korkotuloja mk 29,954:—, Rahaston varoista myönnettiin apurahoja opiskelua varten Työväen Akatemian ja Sirola-opiston kursseilla lukuvuonna 1948—1949 mk 20,000:—. Kokonaisvarat 31.12.1949 olivat mk 530,915:—.

Johan Soinisen rahaston varat olivat 1.1.1949 mk 82,735:—. Rahaston korkotulot vuoden 1949 aikana olivat mk 4,757:— ja kokonaisvarat 31.12.1949 mk 87,492:—.

XVIII. Liiton talous.

Liiton taloudellinen asema kertomusvuoden päättyessä ja taloudellisen toiminnan yksityiskohtainen tulos vuonna 1949 ilmenevät seuraavista tiliotteista:

Tilinpäätös 31. 12. 1949.

Omaisuustase.

Vastaavaa:

I Varsinainen omaisuus:		
A. Rahoitusomaisuus:		
1. Rahat ja pankkisaatavat	3,141,384: —	
2. Tilisaamiset	418,562: —	
B. Vaihto-omaisuus:		
1. Kirjavarasto	83,151: —	
C. Käyttöomaisuus:		
Aineellinen:		
1. Kalusto	1: —	
Lisäys v. 1949	54,720: —	
	54,721: —	
Poisto v. 1949	54,720: —	1: —
2. Kirjasto	1: —	
Lisäys v. 1949	4,030: —	
	4,031: —	1: —
Poisto v. 1949	4,030: —	1: —
3. Muu käyttöomaisuus		
Arvopaperit	1,360,513: —	
	<u>mk 5,003,612: —</u>	

Vastattavaa:

I Vieras pääoma:		
A. Lyhytaikainen:		
1. Tilivelat	23,137: —	
II Rahastot:		
Työväen Sivistysrahasto	520,960: 55	
Annettu avustuksia	20,000: —	
	500,960: 55	
Korkotuloja	29,954: —	
Tasaus	—: 45	530,915: —
	<u>Siirto:</u>	<u>554,052: —</u>

		Siirto: 554,052: —
Joh. Soinisen rahasto	82,735: —	
Korkotuloja	4,757: —	87,492: —
III Siirtyvät erät:		
Käyttämättömiä avustusvaroja	161,501: —	
Varattujen varojen tili	3,136,032: —	
IV Oma pääoma:		
Puhdas omaisuus 1.1.1949	924,873: —	
Tilikauden ylijäämä	139,662: —	1,064,535: —
	<u>mk 5,003,612: —</u>	

Tulostase:

Kulut:

I Varsinaiset kulut:	
1. Palkat ja palkkiot	3,046,981: —
2. Vuokrat	331,175: —
3. Korkomenot rahastoille	34,711: —
4. Poistot	58,750: —
5. Muut varsinaiset kulut:	
Posti- ja puhelinkulut	175,429: —
Painatuskulut	236,236: —
Toimistokulut	192,166: —
Matkakulut	317,049: —
Ilmoitukset ja sanomalehdet	18,215: —
Ulkomainen edustus ja oppilasvaihto	239,536: —
Liiton 30-vuotisjuhla	261,612: —
Sekalaiset kulut	383,106: —
Työläisopiskelijan tappio	311,586: —
Kirjeopiston tappio	149,801: —
TKR:n poisto	282,647: —
II 6. Erilaisia avustusvaroja käytetty:	
Valtakunnan syrjäseutujen opintovaroja	225,000: —
Valtion opintokerhovaroja	1,440,000: —
Valtion luentovaroja	450,000: —
Suomen Huollon varoja	300,000: —
Suomen Kulttuurirahaston varoja	27,300: —
Merimiesten opintotoimikunnan varoja	900,000: —
Metsä- ja uittotyöväen opintovaroja	300,000: —
Metsätyömaiden siirtokirjaston varoja	200,000: —
	<u>Siirto: 9,881,300: —</u>

	Siirto: 9,881,300: —
Työväenliikkeen kansansivistysopillisen tutki-	
mustoimikunnan varoja	120,000: —
Ent. Karjalan Kannaksen Rahaston varoja	45,000: —
III Tilikauden ylijäämä	139,662: —
	<u>mk 10,185,962: —</u>

Tuotot:

I Varsinaiset tuotot:

1. Tuotot:

Kirjojen välityksestä	196,596: —
Luentotilausmaksuista	13,400: —

2. Korkotuotot	158,861: —
----------------------	------------

3. Muut varsinaiset tuotot:

Jäsenmaksut	2,809,805: —
-------------------	--------------

4. Valtionavustukset:

Liiton varsinainen valtionapu	3,000,000: —
Valtakunnan syrjäseutujen opinto-	
varoja	225,000: —
Valtion opintokerhovaroja	1,440,000: —
Valtion luentovaroja	450,000: —
Metsä- ja uittotyöväen opintovaroja	300,000: —
Työväenliikkeen kansansivistys-	
tysoipillisen tutkimustoimik. varoja	120,000: —
	5,535,000: —

5. Merimiesten opintotyöhön:

Kauppa- ja teollisuusministeriöltä ..	300,000: —
Sosiaaliministeriöltä	50,000: —
S. Merimies-Uniönilta	550,000: —
	900,000: —

6. Erilaisia avustusvaroja:

Suomen Huollon varoja	300,000: —
Suomen Kulttuurirahaston varoja	27,300: —
Ent. Karjalan Kannaksen varoja	45,000: —
Metsämiesten Säätiön avustus	200,000: —

mk 10,185,962: —

Työväen Kirjarekkaan tilinpäätös 31. 12. 1949.

Omaisuuatase.

Vastaavaa:

Kirjavarasto 31.12.—49	483,463: 50
Poisto	200,816: 50
	282,647: —
	<u>mk 282,647: —</u>

Vastattavaa:

Työväen Sivistysliitolle	282,647: —
	<u>mk 282,647: —</u>

Tulostase:

Menot:

Ilmoituskuluja	3,750: —
Mainoslehtinen	10,228: —
Kiertokirjeen painatus	4,341: —
Postikuluja	11,754: —
Sekalaiskuluja	2,760: —
Kirjavaraston poisto	200,816: 50
	<u>mk 233,640: 50</u>

Tulot:

Palauttamattomia liittymismaksuja	48,212: —
Pääoman poisto	185,428: 50
	<u>mk 233,640: 50</u>

Helsingissä helmikuun 28 p:nä 1950.

Työväen Sivistysliiton toimikunta.

Yrjö Kallinen
puheenjohtaja.

Arvi Hautamäki
sihteeri.

Tilintarkastuslausunto.

Työväen Sivistysliiton r.y:n edustajiston kokouksen valitsemina olemme suorittaneet liiton sekä sen toimintaan liittyvien eri toimialojen vuoden 1949 tilien tarkastuksen. Allekirjoittanut Saarimaa on lisäksi osallistunut vuoden varrella toimitettuihin tilinpidon tarkastuksiin. Tarkastuksen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus oli oikea.
2. Tilimerkinnät olivat oikeat ja hyväksyttävin tosittein varmennetut. Menojen johdosta ei ilmennyt muistutettavaa.
3. Käteiset rahavarat vastasivat tarkastuspäivän kassatilin erotusta. Käteiskassa on myös vuoden varrella toimitetuissa tarkastuksissa ollut tilikirjojen mukainen.
4. Pankkitilien saldot olivat yhdenmukaiset pankkien ilmoitusten kanssa.
5. Tilinpäätös oli sekä asiallisesti että numerollisesti oikein laadittu. Omaisuus- ja velkaerät vastasivat tilinpäätökseen merkittyjä määriä.
6. Palovakuutukset olivat kunnossa.
7. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä hyvin huolellisesti hoidettu.

Tarkastuksen aikana tutustuimme vielä edustajiston ja toimikunnan kokousten pöytäkirjoihin sekä muihin liiton toimintaa koskeviin asiapapereihin ja saimme sen käsityksen, että liiton asioita on hoidettu sääntöjen ja edustajiston kokousten ohjeiden mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että tilinpäätös vahvistettaisiin ja
että tili- ja vastuuvuokkaisu myönnettäisiin vastuuvapaus
vuodelta 1949.

Helsingissä maaliskuun 2. päivänä 1950.

F. Sundqvist.

Artturi Saarimaa.
KKn määräämä tilintarkastaja.